

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 12.7.2010
SEK(2010) 835 lõplik

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

MÕJU HINDAMISE KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV .../.../EL

hoiuste tagamise skeemide kohta [uuesti sõnastatud]

ja

**KOMISJONI ARUANNE
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE**

**direktiivi 94/19/EÜ (hoiuste tagamise skeemide kohta)
läbivaatamine**

KOM(2010) 368
KOM(2010) 369
SEK(2010) 834

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

MÕJU HINDAMISE KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV .../.../EL

hoiuste tagamise skeemide kohta [uuesti sõnastatud]

ja

**KOMISJONI ARUANNE
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE**

**direktiivi 94/19/EÜ (hoiuste tagamise skeemide kohta)
läbivaatamine**

1. SISSEJUHATUS

Ükski pank, olgu ta heas seisus või raskustes, ei hoiu piisavalt likviidseid vahendeid, et kohe tagastada kõik oma hoiused või osa nendest. Just seepärast ohustab panku raha massiline väljavool, kui hoiustajad usuvad, et nende hoiused ei ole enam kindlas kohas ning üritavad neid kõiki välja võtta samal ajal. Alates 1994. aastast on direktiiviga 94/19/EÜ (hoiuste tagamise skeemide kohta) tagatud, et kõigis ELi liikmesriikides on kehtestatud hoiustajate jaoks turvaabinõu. Kui pank suletakse, hüvitab hoiuste tagamise skeem hoiustajatele hoiused kuni teatava ulatuseni. Praegune hoiuste tagamise skeemide süsteem on killustunud: ELis on ligikaudu 40 hoiuste tagamise skeemi, mis hõlmavad erinevaid hoiustajate rühmasid ja hoiuseid, tagades hoiuseid eri ulatuses, ning millega on kehtestatud pankade suhtes erinevad finantskohustused. Peale selle on need skeemid osutunud finantsraskuste ajal alarahastatuks.

Kõnealuse killustatud süsteemi puudused on ajendanud Euroopa Parlamenti ja nõukogu taotlema hoiuste tagamise skeemide direktiivi ulatuslikku läbivaatamist. See läbivaatamine on osa finantssektoris kasutatavate tagamisskeemide paketist, mis koosneb hoiuste tagamise skeemidest, kindlustuse tagamise skeemidest ja investorikaitse skeemidest.

2. PROBLEEMI MÄÄRATLUS

2.1. Erinevused hoiuste tagamise taseme ja ulatuse puhul

Direktiiviga 94/19/EÜ vastu võetud „minimaalse ühtlustamise” lähenemisviisi tulemusena on hoiuste tagamise tasemed ELis väga erinevad (ulatudes mõnes liikmesriigis alates 50 000 eurost kuni 103 291 euronit Itaalias). Hiljutise finantskriisi ajal suurendati ELi erinevates liikmesriikides hoiuste tagamise tasemeid kooskõlastamata ja selle tulemusel hakkasid hoiustajad kiirelt hoiustama raha nende riikide pankades, kus hoiuste tagatised olid suuremad ning see vähendas rasketel aegadel pankade likviidsust. Teiselt poolt võivad aga hoiustajad killustatud turul stabiilsuse aegadel siiski valida pigem hoiuste kõrgema kaitse kui parima toote ning see võib moonutada konkurentsi siseturul.

Praegu saavad liikmesriigid hoiuste tagamise skeemist välja arvata mitut liiki *hoiustajaid*. See on eriti oluline 20 miljonile väikesele ja keskmise suurusega ettevõtjale (VKE), kes moodustavad 99,8 % kõigist ettevõtjatest ELis ning kelle usaldus on finantsstabiilsuse tagamisel määrava tähtsusega. Lisaks esinevad märgatavad erinevused ka hoiuste tagamise skeemiga hõlmatud *hoiuste* ulatuses (nt muudes kui ELi vääringutes hoiuste, struktureeritud toodete ja võlakirjade puhul). Hoiuste kõlblikkuse aeganõudva kontrolli tõttu võib väljamaksmise tähtaeg pikeneda.

2.2. Ebaadekvaatne hüvitamise kord ja hoiustajate teavitamine

Praegu tuleb hoiustajatele teha väljamakse kolme kuu jooksul alates panga maksevõimetusest. Alates 2010. aasta lõpust tuleb seda tähtaega lühendada neljale kuni kuuele nädalale. Sellise tähtajaga võib siiski kaasneda raha massiline väljavõtmine pangast, sest mitmetel hoiustajatel ei oleks piisavaid vahendeid oma tavapärase kulude eest (toit, arved jne) tasumiseks rohkem kui mõneks päevaks.

Mis tahes takistus enne väljamaksmise protsessi ja selle ajal (sealhulgas hoiustajate nõuetekohase teavitamise puudumine) vähendab hoiustajate usaldust. Hoiustajad võivad ka

kõhelda raha hoiustamises teises liikmesriigis juhul, kui nad ei tea, kuidas muud hoiuste tagamise skeemid töötavad või toimivad väljamakse puhul.

Teine problemaatiline küsimus on võimalus hoiused tasaarveldada hoiustajate täitmisele kuuluvate kohustustega (nt hüpoteegi osamaksetega) samas pangas või esitades hoiustajate vastu vastunõudeid (nt kogu hüpoteeklaenu suhtes), mis on praegu lubatud 22 liikmesriigis. See võib vähendada või äärmuslikel juhtudel välistada mis tahes väljamaksed hoiuste tagamise skeemidest. Seepärast võivad hoiustajad hakata pankadest raha massiliselt välja võtma, et saada oma hoiused tagasi täies mahus. Lisaks sellele on kohustuste määramine ja nende sobitamine hoiustega aeganõudev ning tõenäoliselt pikendab väljamaksete tegemise tähtaega.

2.3. Hoiuste tagamise skeemide ebapiisav rahastamine

Praegu makstakse 21 liikmesriigis pankade tehtavad osamaksed korrapärase eelmaksetena (*ex ante*), kuid kuues liikmesriigis teevad pangad makseid alles pärast maksevüümetust (*ex post*). Maksimaalsed vahendid, mis on hoiuste tagamise skeemidele kättesaadavad, on vahemikus 27 miljonist eurost kuni 8,1 miljardi euroni, kuid ELis tagatud hoiuste summa on ligikaudu 5,7 triljonit eurot. Selle tulemusel on mõni hoiuste tagamise skeem alarahastatud ning ei oleks suuteline toime tulema isegi mitte keskmise suurusega panga maksevõimetusega. Kui hoiuste tagamise skeemidel on ebapiisavad vahendid, siis võidakse hoiustajatele teha väljamaksed pärast pikka viivitust või jätta hoopis maksmata.

Tagantjärele rahastamine üksi on väga protsükliline, sest see vähendab pankade likviidsust rasketel aegadel ning sellel võivad olla negatiivsed tagajärjed majandusele (piirates pankadepoolset laenu andmist). Peale selle saavad need pangad, kes ei tasu eelnevaid osamakseid, teenida nendelt vahenditelt tulu ning see loob konkurentsieelise võrreldes konkurentidega liikmesriikides, kus hoiuste tagamise skeeme eelrahastatakse.

Lisaks sellele ei võeta osamaksete arvutamisel arvesse pankade riske. Riskikartlikud pangad võivad tajuda seda ebasoodsa konkurentsiolekorrana ning nõuetekohast riskijuhtimist pärssivana. See võib muuta ka finantssüsteemi haavatavamaks ning soodustada kahjulikke valikuid.

2.4. Piiratud piiriülene koostöö hoiuste tagamise skeemide vahel

Killustatus ELis põhjustab riski ebavõrdset jaotumist viisil, et panga maksevõimetus mõjutaks vähemate vahenditega hoiuste tagamise skeeme tugevamalt kui rohkemate vahenditega hoiuste tagamise skeeme. Seda halvendab omakorda solidaarsuse puudumine skeemide vahel. Seega juhul, kui hoiuste tagamise skeemil olid ebapiisavad rahalised vahendid, peaksid maksumaksjad sekkuma.

Tavaliselt otsustavad panganduse järelevalveasutused seda, kas pank tuleks päästa või kasutada hoiuste tagamise skeeme. Seega ei paku hoiuste tagamise skeemide killustatus järelevalveasutustele stiimuleid, et leida lahendus, mis oleks pangakontserni kõigi hoiustajate huvides ning et võtta arvesse võimalikku mõju finantsstabiilsusele kõigis asjaomastes liikmesriikides.

2.5. Hoiuste tagamise skeemide piiratud volitus

Pädevus ohjata pangakriise on jagatud liikmesriikide erinevate ametiasutuste vahel (järelevalveasutused, keskpangad, valitsused, õigusasutused ja 11 liikmesriigis hoiuste

tagamise skeemid) ning erineb vastavalt liikmesriikide süsteemidele. See muudab piiriüleste pangakriiside lahendamise ebatõhusaks. Pangakriiside lahendamise volitusega hoiuste tagamise skeemi väljamakseteks ettenähtud vahendite puhul ei ole nende vahendite sihtkasutus tagatud ning neid võidakse kasutada ka pangakriiside lahendamise eesmärgil. See võib takistada hoiuste tagamise skeemide peamist ülesannet, milleks on hoiuste kiire väljamaksmine panga maksevõimetuse korral.

Praegu on direktiivist jäetud välja vastastikused ja vabatahtlikud hoiuste tagamise skeemid. Sageli ei ole hoiustajatel nõudeõigust selliste skeemide vastu, mis võib muuta nad vähe kaitstuks juhul, kui sellised skeemid ei tule toime panga maksevõimetusega ja maksevõimetu pank ei ole direktiiviga reguleeritud hoiuste tagamise skeemi liige.

3. SUBSIDIAARSUS

Üksnes ELi meetmega saab tagada, et rohkem kui ühes liikmesriigis tegutsevate pankade suhtes kohaldatakse seoses hoiuste tagamise skeemidega sarnaseid nõudeid, millega tagatakse võrdsed tingimused, välditakse liigseid nõuetele vastavuse kulusid piiriülese tegevuse korral ning seega soodustatakse ühtse turu integratsiooni. Ühtlustamist mitmes valdkonnas (nt tagamise ulatus, väljamaksed, rahastamine) ei saa saavutada liikmesriigid üksi, sest see eeldab liikmesriikide õigussüsteemis kehtivate mitmete erinevate eeskirjade ühtlustamist ning seepärast saab seda paremini saavutada ELi tasandil. Seda on tunnistanud hoiuste tagamise skeemide direktiivides¹.

4. EESMÄRGID

Direktiivis talletatud üldised eesmärgid on säilitada finantsstabiilsus, ennetades raha massilist väljavõtmist pangast, ja kaitsta hoiustajate rikkust. Lisaks sellele tuleb toetada siseturu põhimõtteid, nagu näiteks võrdsete tingimuste tagamine ELi pankadele, ning ei tohi mõjutada pankade vabadust otsustada, kas nad soovivad teises liikmesriigis tegutseda vahetult või luua filiaale või tütaretevõtjaid.

5. EELISTATUD POLIITIKAVALIKUD JA NENDE EELDTATAV MÕJU

Arvestades et minimaalne ühtlustamine on osutunud ebatõhusaks viisiks hoiustajate rikkuse kaitsmisel ning see ei ole kooskõlas aluslepingu eesmärgiga tagada siseturu nõuetekohane toimimine, on lähenemisviisiks valitud maksimaalne ühtlustamine, et luua kõigis liikmesriikides võrdsed tingimused.

5.1. Hoiuste tagamise tase ja ulatus

Praeguse lähenemisviisi säilitamine (st hoiuste kindlaksmääratud tagamise tase 100 000 eurot, mida tuleb kohaldada kõigis liikmesriikides alates 2010. aasta lõpust), võrreldes hoiuste tagamise taseme langetamise või tõstmisega, tagaks olulise edasimineku seoses hoiuste suurenenud kaitsega ilma, et kulud pankade ja hoiustajate jaoks ebaproportsionaalselt suureneksid. Võrreldes kriisieelse perioodiga suurendaks see tagatud hoiuste *summat* 61 %-lt 72 %-le kõlblikest hoiustest ja täielikult tagatud hoiuste arvu 89 %-lt 95 %-le kõlblikest

¹ Direktiivi 2009/14/EÜ põhjendus 17 ning direktiivi 94/19/EÜ põhjendused (nummerdamata).

hoiustest. Näib, et tase 100 000 eurot on optimaalne lahendus; kusjuures, kui kehtestada hoiuste tagamise tasemeks rohkem kui 100 000 eurot, on kulutõhususest saadav kasu väga piiratud. Põhimõtteliselt aitaks võimalikult paljude erandite kõrvaldamine seoses hoiuste tagamise kindlaksmääratud tasemega muuta väljamaksete protsessi läbipaistvaks ja lihtsaks. See aitaks ka siseturul paremini toimida, sest hoiustajad valiksid parima toote ning mitte panga, kellel on parim hoiuste tagamise skeem selle kaitsmiseks.

Võttes siiski arvesse hoiuste tagamise asjakohast ulatust teatavate elujuhtumite puhul ja kinnisvara praegusi hindu, võib olla põhjendatud kõrgem tagamise ulatus ajutiselt suuremate hoiuste puhul, mis on seotud eriliste elusündmuste ja kinnisvaratehingutega. Samal ajal erandite tegemine hoiuste tagamise kindlaksmääratud ulatusest võib takistada väljamaksete sujuvat ja õigeaegset tegemist. Samuti võib see mõjutada siseturu toimimist, kui hoiustajad valivad parima hoiuste kaitsega panga, kuid mitte kõige sobivama toote. Seda ohtu saaks vähendada, piirates selliste hoiuste tagamist teatava perioodiga.

Hoiustajate kõlblikuskriteeriumide puhul on hoiuste tagamise ulatuse täielik ühtlustamine osutunud kõige tõhusamaks lahenduseks võrdsete tingimuste loomiseks. Finantseerimisasutuste väljaarvamisel võetaks arvesse nende jaoks tagatud summa tähtsusetust. Ametiasutuste väljaarvamine näib olevat kulutõhus, sest neil on lihtne juurdepääs muudele rahastamisvahenditele. Kõikide ettevõtjate hoiuste tagamine (st sealhulgas ülejäänud 1,3 % ettevõtjatest lisaks praegu hõlmatud väikestele ja mikroettevõtjatele, kes moodustavad 98,7 % ELi kõigist ettevõtjatest) aitaks hoida kokku märgataval hulgal vahendeid ning aega, mis on vaja ettevõtjate suuruse kontrollimiseks väljamaksete tegemise menetluse käigus. Seega kiirendaks see märgatavalt väljamaksete tegemist ning suurendaks hoiustajate usaldust hoiuste tagamise skeemidesse.

Muudes kui ELi vääringutes tehtud hoiused peaksid olema tagatud hoiuste tagamise skeemidega ning vastupidiselt võlakirjadele ja struktureeritud toodetele ei makstaks neid tagasi täissummas. See välistaks pankade kui võlakirjaemitentide eelistamist pangandussektori välistele emitentidele. Samuti vähendaks see väljamaksete tegemise tähtaega ja kõlblikkuse kontrolliga seotud halduskulusid, ning samal ajal suurendaks ainult veidi panga osamakseid hoiuste tagamise skeemidesse.

5.2. Väljamakse tähtaeg, menetlus ja hoiustajatele esitatav teave

Hoiustajate usalduse säilitamiseks ja pangast raha massiline väljavõtmise vältimiseks on vaja väljamakse tähtaega oluliselt lühendada, eelistatavalt seitsme kalendripäevani (pärast üleminekuperioodi). Väljamakse selline lühike tähtaeg oleks võimalik ainult mitme tingimuse täitmisel, st teatavad kohustused kehtestatakse järelevalveasutustele (hoiuste tagamise skeemide kaasamine varajases etapis, teavitades neid kohustuslikult juhul, kui panga maksevõimetus muutub tõenäoliseks), hoiuste tagamise skeemidele (hoiuste tagamise skeemidest tehakse väljamakseid omal algatusel ilma, et hoiustajad esitaksid avaldused) ning pankadele (kõlblike hoiuste märgistamine, kliendipõhine lähenemine). Viimasega kaasneksid ühekordsed halduskulud, mis kogu ELis oleksid ligikaudu 1,2 miljardit eurot aastas viie aasta jooksul. Hoiustajate usaldusest saadav kasu ületaks neid kulusid, sest hoiustajate usalduse suurenemine vähendaks pangast raha massilise väljavõtmise tõenäosust ning aitaks kaasa finantsstabiilsuse tagamisele. Kui kõlblikuskriteeriume oluliselt lihtsustada, siis saaks neid kulusid märgatavalt vähendada.

Väljamaksmise menetluse puhul veenaks tasaarvelduse lõpetamine suurte kohustustega hoiustajaid mitte võtma massiliselt raha oma pangast välja. Samuti oleks see tõhus väljamaksete tähtaja lühendamisel.

Ainult need hoiustajad, keda on nõuetekohaselt teavitatud hoiuste kaitsmise peamistest aspektidest (tagamise tase/ulatus, väljamakse tähtaeg, hoiuste tagamise skeemi kontaktandmed jne), saavad usaldada hoiuste tagamise skeemi. See tagataks viisil, et enne raha hoiustamist pangas hoiustaja allkirjastab vormi ning juhul kui toode on tagatud, siis kohustuslik viide pangakonto väljavõtetes ja reklaamis hoiuste tagamise skeemile. Selliste toimingute kulu peetakse tühiseks.

Teabe korrapärane avaldamine hoiuste tagamise skeemi poolt (nt eelnevatest osamaksetest saadud vahendid, võime teha väljamakseid, korrapärase stressitesti tulemused) tagaksid läbipaistvuse ja usaldusväarsuse vähese kuluga.

5.3. Rahastamismehhanismid ja tasemed

Eelrahastamine on tõhusam tulenevalt oma antitsüklilisest laadist (pangad kannavad enim kulusid headel aegadel) ning see peaks domineerima (nt $\frac{3}{4}$ kogu vahenditest) ja vajaduse korral olema toetatud tagantjärele makstavate vahenditega (nt $\frac{1}{4}$ vahenditest). Hoiuste tagamise skeemide laenuühingud peaksid olema lubatud, kuid mitte tingimata ühtlustatud.

Hoiuste tagamise skeemide vahendite sihttaseme määramine tagaks, et skeemid on usaldusväärsed ja võimelised tegelema keskmise suurusega pankade maksevõimetusega. Hoiuste tagamise skeemide koguvahendite kõige kulutõhusam sihttase oleks 2 % kõlblikest hoiustest, mis tuleks saavutada 10 aasta jooksul. Pärast kõnealust ajavahemikku oleksid hoiuste tagamise skeemid ELis praegusega võrreldes palju paremini rahastatud. Nad koguksid ligikaudu 150 miljardit eurot eelnevate osamaksetena ja saaksid nõuda vajaduse korral 50 miljardit eurot tagantjärele tehtavate osamaksetena (2008. aastal oli eelarahastamise ja tagantjärele rahastamise vahendid kokku 23 miljardit eurot). See eeldaks, et panga osamaksete hoiuste tagamise skeemi oleksid praegusega võrreldes neli kuni viis korda suuremad ning see vähendaks pankade kasumeid tavaoludes ligikaudu 2,5 %. Hoiustajatele tähendaks see säästuhoiuste intressimäära maksimaalset vähendamist vähem kui 0,1 % või praeguste kontotasude suurenemist vähem kui 7 eurot aastas konto kohta. See stsenaarium oleks võrreldes muude analüüsitud stsenaariumitega kulutõhusam, sest märgatavalt kõrgema sihttasemega (piisav, et tagada maksevõimetuse panga puhul, mis on üks kümnest suuremast pangast liikmesriigis) kaasneks tõenäoliselt pankade kasumlikkuse langus 30 % (või kriisi ajal isegi rohkem kui 40 %). See oleks tõhusam valik ka seepärast, et madalam sihttase (keskmise hoiuste tagamise skeemi väljamakse alusel) ei võimaldaks skeemidel tagada hoiuseid keskmise suurusega pankade maksvõimetuse korral.

Lisaks sellele aitaks panga osamaksete puhul ühtlustatum lähenemisviis, mis hõlmaks riskipõhiseid elemente, paremini kajastada üksikute pankade riskiprofiile ning pakuks stiimuleid tegutsemiseks vähem riskantsema ärimudeli alusel. Tänu kõigile liikmesriikidele kohustuslike põhinäitajate ja teiste vabatahtlike lisanäitajate väljatöötamisele toimuks selline ühtlustamine järk-järgult, vältides ootamatuid kohandamiskulusid.

5.4. Hoiuste tagamise skeemide volitus

Mõjus ja kulutõhus lahendus tagamaks, et hoiuste tagamise skeemide vahendeid ei saaks ära kasutada pangakriiside lahendamise meetmete jaoks kindlustamata võlausaldajate hüvanguks,

on nõuda, et hoiuste tagamise skeemide vahendeid tuleks peamiselt kasutada hoiustajatele väljamaksete tegemiseks. Siiski selleks, et hoiustajaid mitte ilma jätta pangakriiside lahendamise meetmete hüvedest (nt hoiuste ülekandmisest paremas seisus olevasse pank), oleks tõhus lubada kasutada hoiuste tagamise skeemide vahendeid pangakriiside lahendamiseks ainult selle summani, mis oleks olnud vaja tagatud hoiuste väljamaksmiseks. Piiratud ulatuses võiksid liikmesriigid lubada hoiuste tagamise skeemidel kasutada nende rahalisi vahendeid, et vältida panga muutumist maksevõimetuks, olemata piiratud hoiuste ülekandmise rahastamisega. Kui hoiuste tagamise skeemil olid veelgi suuremad volitused, nt mitte ainult pangakriisi lahendamine, vaid ka varase sekkumise meetmete võtmine (nt rekapiitalseerimine, likviidsusabi, garantiid jne), peaks skeem olema vastavalt rahastatud. See on nii, kuna pangakriisi lahendamine on alternatiiv väljamaksete tegemisele, kuigi varane sekkumine ei välista alati hilisemat väljamaksete tegemist. Seega selleks et vältida olukordi, kus hoiuste tagamise skeemi vahenditel oleks oluline osa muidu keerulistes varase sekkumise meetmetes, võiks neid kasutada kõnealusel eesmärgil teatavate piirangutega.

Tõhusam lahendus oleks keelata hoiuste tagamise skeemide kasutamine mis tahes muul eesmärgil peale väljamaksete ning nõuda, et kõigil hoiuste tagamise skeemidel peaksid olema selle ülesande täitmiseks piisavad vahendid. See lahendus ei oleks siiski kulutõhus. See läheks pankadele maksma 121 miljardit eurot kuni 352 miljardit eurot ning on ebaselge, kas sellest saadav kasu (hoiustajate usaldus ja finantsstabiilsus) kompenseeriks need kulud. Lisaks sellele näiks kõnealune valik olevat vastuolus komisjoni praeguse tegevusega seoses pangakriiside lahendamise, et määrata kõigile hoiuste tagamise skeemidele kohustuslik pangakriiside lahendamise volitus.

Vastastikuste ja vabatahtlike garantiiskeemide integreerimine hoiuste tagamise skeemi tagaks tõhusalt, et pankades hoiustajatel, kes liituvad selliste skeemidega, on samad õigused ja sama usaldus kui teistel hoiustajatel. Eeldatakse, et hoiustajate usaldusest saadav kasu kaalub üles pankadele kaasnevad kulud.

5.5. Piiriülene koostöö hoiuste tagamise skeemide ja kogu ELi hõlmavate hoiuste tagamise skeemide vahel

Piiriüleste juhtumite korral väljamaksete tegemise lihtsustamiseks peaks vastuvõtva riigi hoiuste tagamise skeem tegutsema ühtse kontrollpunktina teises liikmesriigis asuvates filiaalides hoiustajate jaoks. Nad annaksid hoiustajatele teavet vastuvõtva riigi keeles. Vastuvõtva riigi hoiuste tagamise skeemid peaksid tegutsema postkasti ja makseagendina päritoluriigi hoiuste tagamise skeemile. Esimese halduskulud oleksid väikesed võrreldes hoiustajate usaldusest saadava kasuga.

Teine võimalus piiriülese koostöö parandamiseks hoiuste tagamise skeemide vahel oleks võrgustiku loomine ja vastastikuse laenuandmise süsteemi kehtestamine. See tähendaks, et kui ühe hoiuste tagamise skeemi finantsvõimekus kaob, saaks ta laenata raha muudest skeemidest. Selleks, et laenamise skeemile anda täiendavaid vahendeid 0,5 % kõlblikest hoiustest (st mahus, mis on võrdne punktis 5.3 osutatud tagantjärele tehtavate maksetega ehk veerand 2 %st), peaksid kõik hoiuste tagamise skeemid andma laenu kuni 0,08 % kõlblikest hoiustest, st ligikaudu 1/25 oma sihttaseme vahenditest. See on tõhus ja mõjus.

See oleks esimene samm tulevikus ühtse kogu ELi hõlmava hoiuste tagamise skeemi loomise suunas, mis hoiaks kokku halduskulusid ligikaudu 40 miljonit eurot aastas. See kava näib olevat majanduslikult kõige tõhusam lahendus hoiuste tagamise skeemide turu killustatusele, kuid sellega kaasnevad mõned õiguslikud küsimused, millega tuleb veel tegeleda. Kogu ELi

hõlmav hoiuste tagamise süsteem on pikaajalisem projekt ning see peaks olema kooskõlas arengute ja edusammudega seoses ELi uue järelevalvestruktuuriga ning arenguga pankakriiside lahendamise valdkonnas.

5.6. Üldine mõju sidusrühmadele

Kirjeldatud poliitikavalikute peamine kasu on, et eeldatavalt tugevdatakse märkimisväärselt hoiustajate usaldust tulenevalt tagamise kõrgemast tasemest, kiirematest väljamaksetest, hoiuste tagamise skeemide paremast rahastamisest jne. See muudab hoiustajad kindlaks, et nende hoiused on turvalised ning nad saavad tagasi kuni 100 000 eurot isegi siis, kui nende pank muutub maksevõimetuks. Paratamatult kaasneks sellega märgatavalt suuremad pankade osamaksud, mis omakorda vähendab panga tegevuskasumit, kuid see on põhiline tingimus selleks, et hoiuste tagamise skeemid oleksid piisavalt rahastatud. Kogumõju pankadele, mis tuleneb eelistatud poliitikavalikutest seoses tagamise taseme ja ulatuse, hoiuste tagamise skeemide rahastamise ühtlustatud lähenemisviisiga ning kiiremast väljamaksete tegemisest, oleks järgmine: pankade tegevuskasumi vähenemine ELi tasandil esimesel viiel aastal keskmiselt 4 % ning ülejäänud viiel aastal 2,5 % (või kriisi korral vastavalt 7,5 % ja 6 % juhul, kui kogutakse ka tagantjärele tehtavaid osamakseid). Mõni pank võib püüda kanda need kulud üle hoiustajatele, kuid isegi halvimal juhul (eeldades, et kõik kulud kannavad hoiustajad, mis konkurentsi tingimustes on üsna ebatõenäoline) ei peaks üldine mõju kümnel aastal olema rohkem kui 0,1 % säästuhoiuste intressimäära vähendamist või pangatasude suurenemist arvelduskonto puhul ligikaudu 7 eurot aastas konto kohta (või 10–12 eurot kriisi olukorras). Hoiustajad saavad kasu suurenenud konkurentsist tänu võrdsetele tingimustele ning kõik sidusrühmad saavad kasu üldisest finantsstabiilsusest, millele peaks kaasa aitama hoiuste tagamise skeemide kavandatud reform.

6. JÄRELEVALVE JA HINDAMINE

Hoiuste tagamise skeeme käsitleva mis tahes ELi uue õigusakti ülevõtmist kontrollitakse vastavalt aluslepingule. Kuna panga maksevõimetust ei ole võimalik ette ennustada, ei saa hoiuste tagamise skeemi toimimist korrapäraselt kontrollida selle alusel, kuidas pankade tegelikku maksevõimetust käsitletakse. Hoiuste tagamise skeemide korrapärastest stressitestidest siiski nähtuks, kas nad on vähemalt testi olukorras võimelised järgima õigusaktidest tulenevaid nõudeid. See võiks olla osa Euroopa hoiusekindlustajate foorumi ja kavandatud Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse² vastastikusest eksperdiarvamuse avaldamisest.

² Vt KOM(2009) 501.